

„Agykutatóként azt kívánom hazám polgárainak, hogy az agyunkat egyre jobban lefoglaló külső információáradat ellenére képesek legyünk odafigyelni a lélek hangjára, több ezer éves hagyományainkat hordozó belső világunkra. Csak így állíthatjuk alkotóképességünket, vágyainkat, az együttműködő szellem erejét közös felemelkedésünk szolgálatába.”

Idézet Dr. Freund Tamás akadémikus, az első Bolyai-díjas bejegyzéséből a Bolyai Díj Emlékkönyvébe. Budapest, 2000. április 2.

BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY®

BOLYAI FARKAS

2019/20. KÖRZETI FORDULÓ 10. OSZTÁLY

BOLYAI JÁNOS

A rendezvény fővédnökei:

Prof. Dr. FREUND TAMÁS akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke
Dr. AÁRY-TAMÁS LAJOS, az Oktatási Jogok Biztosa

A feladatsorok összeállítói:

MARTON ÁGOTA FLÓRA középiskolai tanár
PAPP ISTVÁN GERGELY középiskolai tanár

A feladatsorok lektorálói:

KEREKES BARNABÁS középiskolai tanár
KAPOSINÉ BODÓ ANNA középiskolai tanár

A honlap és az informatikai háttér működtetői:

CSUKA RÓBERT villamosmérnök
WITTNER-BERTA ENIKŐ általános iskolai tanító

A verseny megálmodója:

NAGY-BALÓ ANDRÁS középiskolai tanár

<http://www.bolyaiverseny.hu/magyar912>

Az 1-13. feladatok megoldását a válaszlapon a megfelelő helyre tett X-szel jelöljétek! Előfordulhat, hogy egy feladatban több válasz is helyes.

- Mely kifejezéseket lehet külön is és egybe is írni?
(A) dél felé (B) nem hiába (C) mélyen szántó
(D) egy pár (E) csütörtököt mond
- Mely állítások igazak Quintus Horatius Flaccus ókori római költőre?
(A) A művészetpártoló Maecenas köréhez tartozott.
(B) Eclogae című kötetével megteremtette az ekloga műfaját.
(C) Egyik híres alapelve az arany középút.
(D) Másik híres alapelve a „Carpe diem!”
(E) Egyik jelentős episztolája az Ars Poetica.
- Melyik idegen szó utalhat valamilyen (belső) emberi tulajdonságra?
(A) fantasztá (B) fikatív (C) toleráns (D) formális (E) szenilis
- Kulcsszavakat, kifejezéseket adunk meg egy költőnk életére, életművére vonatkozóan. Azt a verset jelöljétek meg, amelyiknek ő a szerzője!
1434, Ferrara, latin nyelv, Pécs
(A) 55. zsoltár (B) Saját lelkéhez (C) Stabat mater
(D) Búcsú Váradtól (E) A darvaknak szól
- Igekötők anagrammával. Azokat a szavakat jelöljétek meg, amelyekből (az összes betű felhasználásával) kirakható egy igekötő!
(A) FELÉR (B) BEGYE (C) FÜLEL (D) KENI (E) RÁHAT
- Jelöljétek meg az alábbi idézettel kapcsolatban az igaz állításokat!
„Vylag uilaga
viragnac uiraga”
(A) A mű az első szövegemlékünk. (B) Egy XI. sz.-i kódexben található.
(C) Az idézett szavak alliterálnak. (D) Mindkét sor figura etymologica.
(E) Az idézett két sor Jézusra vonatkozik.
- Ó- vagy Újszövetség? Mely bibliai fejezetek találhatóak az Újszövetségben?
(A) Jelenések könyve (B) Zsoltárok könyve (C) Jónás könyve
(D) Énekek éneke (E) Apostolok cselekedetei
- Melyik szó lehet önmagában állítmány egy tetszőleges mondatban?
(A) lesz (B) véled (C) kell (D) nyitott (E) három

- Hogyan végződik az alábbi közmondás? Sok csepp...
(A) megtelíti a hordót. (B) sokra megy. (C) folyóvá duzzad.
(D) követ váj. (E) eső áldás a földnek.
- Melyik szónak lehet egy tetszőleges betűjét kicserélni úgy, hogy ne változzon meg a szófaja, azaz egy ugyanolyan szófajú újabb szó jöjjön létre?
(A) KÉTELY (B) ASZTAL (C) BARÁT (D) LEHEL (E) SIVÁR
- Jelöljétek meg az alábbi idézettel kapcsolatban az igaz állításokat!
„Szerelem vitt kettőnket egy halálba,
ki vériünket ontá, azt Kaina várja.”
(A) Az idézett mű XIII. századi. (B) Szerzője Firenzében született.
(C) A mű tercinákból áll. (D) A szeretők bűne a házasságtörés.
(E) Kaina a testvérgyilkosok bűnhődésének a helye.
- Azokat a szavakat jelöljétek meg, amelyeknek a szinonimája egy azonos alakú szó! Például: evőeszközöm → villám (a másik jelentése: „mennykő”)
(A) gödör (B) sajnált (C) felejt (D) gyanít (E) szegély
- Az első három betűjét adjuk meg különböző lehetséges szavaknak. Melyik jelenthet „zsarnokot”?
(A) tir... (B) dik... (C) des... (D) önk... (E) aut...

A következő feladatot a válaszlapon kijelölt helyén oldjátok meg!

- Egészítsétek ki a szöveget a hiányzó nevekkal, kifejezésekkel! A válaszlapon elég csak a beírandó szavakat leírni, de vigyázzatok, hogy a számozás szerint egyértelmű legyen, melyik szó hova tartozik! Ügyeljétek a helyesírásra!

A Homérosznak tulajdonított két eposz, az 1. és az 2. a trójai mon-dakört dolgozza fel. Ennek első eseménye Péleusz és 3. lakodalma, amelyre a viszály istennőjét, 4.-t nem hívták meg. A megsértett istennő egy aranyalmát gurított az ünneplők közé „5.” felirattal. Az almáért veszekedő istennők között 6. tett igazságot nem teljesen pártatlanul. Azért ítélte 7.-nek az almát, mert ő a legszebb földi asszony, 8. sze-relmét ígerte cserébe. A királyfi el is rabolta az asszonyt férjétől, 9.-tól, és Trójába vitte. A sértett spártai király az összes akhájt hadba hívta Trója ellen. Testvére, 10. vezetésével 11. évig sikertelenül ostromolták a várat. Az áttörést a leleményes 12. csele hozta meg. A győztes csatában a sarkába lőtt nyilveszőtől meghalt 13., a görögök legnagyobb hőse is. A várból menekülő trójaiakat a rómaiak ősatya, 14. vezette Itália felé. Történetükből 15. írt eposzt 16. nyelven.